

דמדומי האלילים

"ויהיו מאשרי העם הזה מתעים" (ישעיהו ט, טו.)

● עמיהוד ישראלי

נגרף-נסחף עימו באורח כפייתי ומודע, מפצה עצמו בגינוני מלכות ומתייחד ליד קברו של ז'בוטינסקי כדי לקבל, כביכול, היכשר בדיעבד.

ספנת מדיניותו של בגין נובעת מהשימוש התיאטרוני חסר-האחריות שהוא עושה במטבע-השלום מול עיני הצרובות של עם עיף. אותו שלום המלהט כברזל מלוכב בתהומות נשמתו ועל לוח ליבו של כל יהודי ויהודי במדינת ישראל. זה השלום הנכסף והמיוחל, שלא נשחק במכבש המליצות, שהוא בנפשנו, תרתי-משמע, ועל כן אסור בתכלית לפרוע בו פרעות של מהמר-קוביוסטוסאי חסר מעצורים; שכן, חלילה, הוא עלול להפוך ל"שלום על ישראל" פשוטו כמשמעו, על דרך של סיוס ולא אתחלתא.

עוון בלי-כופר של מנחם בגין נעוץ בפריטה ללא הרף על נימים פה רגישות וכה עדינות של השלום, המכפר על המיגוונים הטאקטיים והכשלונות האסטרטגיים שלו עצמו; בתובעו מעימנו קורבנות-שווא על מיוחבו כמיקדמה לקורבנות הקשים יותר שעוד יתבקשו לבטח. השלום המערער הזה, שבגין מגיש למדינת ישראל על טס מלכותי של גינונים, מאיר נוגות כאותה לְבָנָה, אשר אורה אינו משל עצמה, אלא השתקפות עקרה ממקור אחר. הוא הדין בשלום נוסח בגין: אורו חווריני, אינו מקורי, אינו אמיתי. גרוע מזאת – זהו ליקוי מאורות, זו השתקפות חיצונית חסרת-ממשות של פיסופינה ומהויר-לבבנו. הרי זה אור תעתועים המוליך שולל את המָרְאָה אותו מהרהורי ליבו. ההסכם רצוף השגאות וההימורים הפרועים עם מצרים, יהווה, להוותנו, אסמכתא ותמריץ נוסף להתפרקות פוללת ממקדמי כטונונו החיוניים ביותר בכל הגזרות ובכל המיגורים. הסכם השלום עם מצרים יהא בבחינת שכיב-מרע הנושא את עצמו וידביר במחלתו האנושה את אחרוני הנוגדנים ששרדו בגופנו הלאומי. הוא יפרק את וימוס את שארית הטעונוני הרציונליים על אחיזתנו ברמת-הגולן ובמרומי ההר ביהודה ובשומרון. הוא מסייע כבר עתה להעמדת-פנים, לבריחה ולאחיות-עניינים קולקטיבית שדין סיני אינו, כביכול, דינם של שאר השטחים. האם יש צורך להצביע, כי זוהי אוטר-סוגסטיה והדחקה טבעית של הנאחזים בקנה-קש? האותות הניגלים והכתובות של הקיר זועקים כמאה עדים, אך ייצר ההתעלמות והבריחה הדינמית חזקים מכל מראה עין ומישמע אוזן. תמימים ומיתממים גם יחד מפנים אותנו עתה, משגיגע כביכול לחלוטין את כלפלתה הרצוצה של המדינה לנטל בטחוני שניכפה עלינו כגיגית. עול-השלום הלזו יחסט עד תום את לשדינו ומשאבינו בשמירה על גחלת הקיום לעתיד לבוא, נוכח מירוץ ההרס-העצמי האפוף בחינגא המזוייפת.

מחלול העיקרי של בגין טמון בהתוויית נתיב הפלייה לבאים אחריו ולירשיו במכשלה הלאומית. הללו, יהיו אשר יהיו, ייתלו בסנסינו של אותו פטריט לעילא ולעילא, שניתן את תורת רבותיו ושבר את לוחותיו האידיאולוגיים. הם ישאבו ממנו תוקף, ילמדו להלקחים והדוגמאות, בבחינת ממשיכי מיפעל-חיו ומניפי נס-השלום. נתיב ההידרדרות של בגין וההתכחשות לאמיתותיו משכבר הימים ישמש עבורם אורים ותומים, בידועין ובהצטדקות מתחסדת: מה הוא העלה את הכורת על 17 ישובים בסיני ומחקם ממפת הציונות המגשימה, אף הם – על אחד כמה וכמה. מה הוא התנשא, כביכול, למדרגת המדינאות-העילאית ונפח רוח חיים במיתוס של שלום-עכשיו, אף הם יחרפו נפשותינו על מיזבח-השלום וינסרו את גזע עץ ההתיישבות שעליו נשען כל מיפעלנו הציוני. הנה ימים באים ומנחם בגין ייפנס אל דפי ההיסטוריה היהודית: פמי שנכנע לאקזיסטנציאליזם-המעוות פששה בקרב בני עמו (שלום עכשיו, דיור מיד, התעשרות קלה ומהירה); כמי שנסחף והוגה להלכי רוח משיחיים-פוזבים וגרף עימו עם שלם אל תהום הסכנות הקיומיות; כמי שגזר במו ידיו דין מוות על הציונות החלוצית, המגשימה והפורצת, נשמת אפה של התנועה הלאומית היהודית.

למרבה האסון והיגון קרובה משאת-נפשו זו להתגשם. אבוי לנו אם כך תיכתב ותחתם ההיסטוריה הקצרה של מדינת ישראל.

שעת ליקוי-מאורות היא לנו. אם, אכן, הרצל ייסד את מדינת היהודים בבאול, כי אז בגין פתח בתהליך חיסולה בקמפ-דייויד. אם להזדקק למינוח מהדיאלקטיקה ההגליאנית, אזי מנחם בגין הוא מבטאה הנאמן של "רוח-האומה" העכשווי, השרוי בשפל עמוק שלא היה פתוח מאז תחילתה של הציונות החלוצית בא"י. למותר כמעט לפתח את האבסורד הדיאלקטי ולהטעים, כי "רוח-האומה" שהינדא אינה אלא אנטיטיזה מובהקת למיעוץ. הז'בוטינסקאית, שימיה כימי דורותיים-שלושה, ואשר בגין מתימר גם עתה לדבוק בה, אם מכוח האינרציה, אם מטעמי טכסיות וסממניה, ואם מטעמי הסוואה ואחיות-עניינים.

קיינות של דיו נשפך על מה שקרוי המהפך הפוליטי מ-1977, שהפך למפח ואת נשמתו האידיאולוגית נפח על סף התמסדותו השלטונית. בסיכום קצר וקולע ניתן לומר, כי כל מה שהתרחש מאז עלתו של "הליכוד" לשלטון לא היה אלא בבחינת חילופי "כיסאות מוסיקליים". אולם דא עקא, שהמוסיקה המושמעת עתה היא בחזקת רקוויאם לציונות הגדולה והאקטיביסטית, תרועות קראשצ'נדו לחיסול חבל ימית וישובי מרחב שלמה, ומיקצבי אֶלְגֵרו המתגלגלים והמהדהדים לעבר פומותי רמת-הגולן. התיזמורת המדינית מאויישת בסולנים בינלאומיים; התווים נכתבים ע"י קארטר וצוות-מעבדים אמריקאיים; המנצח הראשי תרתי משמע – הוא אנוור א-סאדאת; ואילו מנחם בגין ממלא תפקידו של שולייט-הקוסם, את חזהו ומנסה פתוח בהוקוס-פוקוס מדיני של "פשרה טריטוריאלי" מעוקמת: ישועה ליש"ע תמורת סיני. אלא שאת הפארטיטורה של יש"ע, שאולתרה באיטונציה חורקת, יש לתקן ולחזור ולתקן בניסוחי אוטונומיה, בעיבודים אמריקאיים, בערבון בלתי-מוגבל לחמש שנות "חזרה-גנאלית" לקראת הפרמיירה הבלתי-נמנעת של מדינה פלסטינית. וכשם ששולייט-הקוסם שייחס לעצמו כוחות-מאגיים, פרי זחיות-דעתו, נגרף בנחשולי השטפון, כן גם מנחם-מנדל-השני שלנו, שיכור-כלוט מרוממות המעמדים הבינלאומיים, מעלף-חושים מתרועת החצוצרות, מהירי האוהראי של התותחים, ומשטיחי הברז והארגמנים הנגללים ניכור – סבור הוא, כי עוד עודנו מנווט את התיזמורת הבינלאומית ברוב חינוני הוד והדר, אם אוזניו ערלות ולבבו קהה ונאטם למישמע האקורדים והדיסונאנסים, המצטרפים לרעם קאפוני מאיים. סיפו של שולייט-הקוסם שהוא נדחה לקרן-זווית, נזוף פנים ומרוט-אוזניים, ריק מנכסיו, עלוב ומרופט, היינו חוזר ל"מימדיו הטבעיים" לפני שזחה דעתו והתגבה לבבו. הפגנת "המדינאות-הגבוהה" והיקיזה המשפילה שלאחריה מציגה את שולייט הקוסם כמוקיון טראגיקומי מקומדיה דלארטה מסוג ב'.

זו תורת השלום הבגינית וזה שכרה המדיני. אילמלא עבותות-חרצובותיה לגורלנו ולעיתידנו, היתה זו אופרה-בגרוש שניתן היה להתעלם ממנה. ספנתה המיידית נעוצה במהלך הימור הפולחן והמכריע בגורל המדינה, ללא יכולת להסב את גלגלי-ההימורים בחזרה. כל מקדמי הבטחון הקלאסיים הוטלו לאשפתות, או מלכתחילה לא נלקחו בחשבון, כיז האלתור "המבריק" שאפף אותם. אחריתם של קוביוסטוסים פוליטיים, המיתנאים בכתר של נחשונים מרחיקי-ראות ובעטרת של מדינאים משיכמס-ומעלה, מוליכה עדי אובד. ואכן, זהו מצבה המדיני של מדינת ישראל נכון לשעה זו: הפור הוטל בהימור פרוץ על יסודות תשתית קיומה, תוך התפרקות מנכס צאן-ברזל, כלכליים וטריטוריאליים. וכל ה"מומנטום" הזה מלווה באורגיה תגיגית-מאולצת מול דגלים נישאים ברוח, פקעת-מיקרופונים משדרים בשורות-לאומה, משתאות בלשאצר באווירת אחרית-הימים, ליבובים וחיבוקים, קידות ונישוקים, נוסח ימי פומפיי – האחרונים.

זו הספנה המיידית למדינת ישראל: בראשה ניצבת תדמית-מנהיגותית, אנאכרוניזם-מלכותי, המפריח בועות סבון צבעוניות מתפקעות. ומנהיגות זו מערפלת חושינו וראייתנו בשטרת מתקתקה של שלום-מדומה, בעצה אחת עם אחיתופל שתום-העין; זו מנהיגות הניזונה מגינוני מחוות והשבויה בקסמי החידלון והתעתועים שלה עצמה.

זה אסונו של עם ישראל: מנחם בגין, העתיק עצמו על תקן של משיח-השלום של ישראל ונינעץ בקיבצון מחלט במשיחיות זו. הרי זו דרך תד-סטרית המעוותת שיקולים רציונאליים והמבטלת הערכות-מצב של שפיות ופיתחון. חיזוקים צרמוניאליים למשיחיות השלום הוא מקבל ללא חשך: מתקשפתים מקארטר, עטרת פרס-נובל מאוסלו, משקאות-שכר חמוצים-מתוקים מתנועת "שלום-עכשיו", ופירפוקי פכוד וגינוני הוד והדר מלחכי פינפה, הסמוכים אצל שולחן "המדינאות הגדולה", נזונים משְׁיָיְרו, מקשקשים בלשונם ומהגהנים בראשם.

ספנתו של בגין טמונה באומדן-פוחו המוטעה ע"י נאמניו וחסידיו השוטים; כביכול להערים על קארטר, סאדאת, נשיאים ומדינאים של ממש, ולהציל לנו שני פרעיים (יהודה ושומרון) ובדל אוזן (חבל עזה) במין תרגיל גאוני שפזה שיפיל את כולם בפח יקוש ויחלץ ברגע האחרון את מדינת ישראל מהידרדרותה במידרון איך-האונים והחידלון. ייתכן ובגין כבר מודע בסתר ליבו לחולשותיו ולמיגבלותיו המדיניות. אלא שהוא אסיר ושבוי בקסמי מדיניותו ובמדוחי תעתועיו. ואם אלו הם פני הדברים, כי אז ה"מומנטום" חזק ממנו, והוא